

Jurisprudentie

BESTUURSRECHT

College van Beroep voor het bedrijfsleven 22 december 2016

*ECLI:NL:CBB:2016:400 (Koninklijke Vereniging
'Het Nederlandse Trekpaard en De Haflinger'
(appellante)/Staatssecretaris van Economische Zaken
(verweerder))*

Inleiding

Appellante organiseert onder andere keuringen en tentoonstellingen van trekpaarden en Haflingers. Op 25 juni 2016 hebben toezichthouders van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) een controle uitgevoerd tijdens de 'Zeeuwse dag van het Paard'. Bij brief van 29 juli 2016 heeft verweerder aan appellante een schriftelijke waarschuwing gegeven. Verweerder stelde dat op 25 juni 2016 paarden tot de keuring waren toegelaten die waren gecoupeerd zonder dat daarvoor een medische noodzaak bestond. Volgens verweerder staat daarmee vast dat de afdeling Zeeland van appellante artikel 2.16 lid 4 Wet dieren (hierna: artikel 2.16) heeft overtreden. Op 18, 19 en 20 augustus 2016 hebben toezichthouders van de NVWA controles uitgevoerd tijdens de door appellante georganiseerde 59e Nationale Tentoonstelling 2016 voor Trekpaarden en Haflingers.

Bij brief van 6 september 2016 heeft verweerder aan appellante het voornemen kenbaar gemaakt een last onder dwangsom op te leggen ter voorkoming van herhaling van overtreding van artikel 2.16. Deze last zou ook gelden voor alle afdelingen van appellante. Vastgesteld is dat appellante en haar afdeling Zeeland tijdens de hierboven genoemde evenementen een groot aantal paarden met gecoupeerde staarten tot de keuring toelieten. Verder is gebleken dat van een aantal paarden de staart was gecoupeerd in het buitenland zonder dat daarvoor een diergeneeskundige noodzaak bestond. Dit is volgens verweerder een overtreding van artikel 2.16. Naar aanleiding van het voornemen van verweerder heeft appellante een zienswijze ingediend.

Bij besluit van 3 oktober 2016 (het bestreden besluit) heeft verweerder aan appellante de voorgenomen last onder dwangsom opgelegd. Als appellante of haar afdelingen wederom één of meer paarden waarbij een verbo-

den lichamelijke ingreep was verricht, toe zou laten tot een tentoonstelling en/of keuring, zou appellante een dwangsom verbeuren van € 15 000 per keuring/tentoonstelling met een maximum van € 75 000. Appellante heeft tegen het bestreden besluit bezwaar gemaakt en verweerder verzocht in te stemmen met rechtstreeks beroep. Verweerder heeft ingestemd met het verzoek van appellante. Verweerder heeft een verweerschrift ingediend en appellante heeft een aanvullend beroepschrift ingediend.

Beoordeling

De vraag die het College dient te beoordelen is of verweerder bij het bestreden besluit terecht heeft vastgesteld dat appellante artikel 2.16 heeft overtreden en daarom bevoegd was ter zake handhavend op te treden.

Het College stelt vast dat het in artikel 2.16 genoemde tentoonstellings- en keuringsverbod verwijst naar de in artikel 2.8 lid 1 onderdeel a Wet dieren (hierna: artikel 2.8) genoemde verboden lichamelijke ingrepen. Uit de memorie van toelichting blijkt dat het verbod van artikel 2.16 strekt tot ondersteuning van de handhaving van artikel 2.8. In de memorie van toelichting is verder nog opgemerkt dat de verboden van artikel 2.16 ook van toepassing zijn wanneer bij een dier in een ander land dan Nederland een op grond van artikel 2.8 illegale ingreep is verricht, mits de verrichte ingreep in het desbetreffende land ook verboden is. Het College leidt hieruit af dat de wetgever met de verwijzing naar artikel 2.8 niet heeft bedoeld om ook het tentoonstellings- en keuringsverbod te beperken tot dieren waarbij de verboden lichamelijke ingrepen binnen de Nederlandse rechtsmacht zijn verricht, maar juist om aan dit verbod een zo wijd mogelijk toepassingsbereik te geven.

Het College overweegt op grond hiervan dat de wetgever met zijn verwijzing in de memorie van toelichting naar de uitzondering voor dieren die een ingreep hebben ondergaan in een andere EU-lidstaat waar dit volgens het recht van die lidstaat wel is toegestaan, niet kan hebben bedoeld aan artikel 2.16 een strekking te geven die de mogelijkheid creëert het verbod te ontduiken. Ook aan de in de memorie van toelichting genoemde uitspraak van het College van 26 juni 2002 kan een dergelijke uitleg niet worden toegekend. Volgens appellante is verweerder niet bevoegd handhavend op te treden tegen het

toelaten tot een keuring of tentoonstelling van paarden die zijn gecoupeerd in Frankrijk, waar de ingreep niet is verboden. Deze uitleg kan niet worden aanvaard voor zover het gaat om paarden waarvan duidelijk is dat zij enkel met het doel de verbodstelling van artikel 2.8 te ontduiken naar Frankrijk zijn gebracht om daar aan de door deze laatste bepaling in Nederland verboden lichamelijke ingreep te worden onderworpen.

Het voorgaande is niet in strijd met het EU-recht. Tussen partijen is niet in geschil dat het tentoonstellings- en keuringsverbod een beperking inhoudt van het vrij verkeer van diensten. Het vrij verkeer van diensten mag volgens vaste jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: Hof) worden beperkt als die beperking een met het VWEU verenigbaar legitiem doel nastreeft en haar rechtvaardiging vindt in dwingende redenen van algemeen belang. De beperking moet verder geschikt zijn om het ermee beoogde doel te bereiken en mag niet verder gaan dan met het oog daarop noodzakelijk is. Deze rechtspraak van het Hof is ook neergelegd in artikel 16 Dienstenrichtlijn. Bovendien kan een lidstaat er, volgens vaste jurisprudentie van het Hof, een gerechtvaardigd belang bij hebben te verhinderen dat de onderdanen van die lidstaat de krachtens het Verdrag geschapen mogelijkheden misbruiken om zich te onttrekken aan de werkingssfeer van hun nationale wetgeving.

Volgens het Hof is de bescherming van dierenwelzijn een legitiem doel van algemeen belang waarvan het belang met name tot uitdrukking is gekomen in de vaststelling door de lidstaten van het aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte protocol betreffende de bescherming en het welzijn van dieren. Ook de Dienstenrichtlijn noemt dierenwelzijn als dwingende reden van algemeen belang en vallend onder het begrip 'openbare orde'. Bij het ontbreken van een gemeenschappelijke regel onder het EU-recht zijn de lidstaten in beginsel vrij om de beleidsdoelstelling op het gebied van het dierenwelzijn te bepalen en het gewenste beschermingsniveau binnen de nationale rechtsorde nauwkeurig te omlijnen. De Nederlandse wetgever heeft bepaald dat het couperen van de staart van een paard moet worden beschouwd als een verboden lichamelijke ingreep in de zin van artikel 2.8. Hij heeft het passend geacht dit verbod te ondersteunen met een verbod in artikel 2.16 om dieren toe te laten tot keuringen en tentoonstellingen. Volgens het College heeft de wetgever geen onredelijke invulling gegeven aan de hem toekomende beoordelingsruimte. Het betoog van appellante over de zeer geringe mate waarin het couperen van de staart van een paard het welzijn van een paard beperkt kan hieraan niet afdoen. Zoals verweerder stelt, leidt het keuren en tentoonstellen van gecoupeerde paarden tot profilering van deze dieren, wat tot gevolg kan hebben dat ook andere eigenaren van paarden hun paard willen laten couperen. Het verbod van artikel 2.16 is daarom een geschikt middel om het coupeerverbod te ondersteunen. Het verbod gaat niet verder dan noodzakelijk is omdat het verbod slechts

het tentoonstellen of keuren van paarden verbiedt die een verboden lichamelijke ingreep hebben ondergaan.

Uit het controlerapport van de NVWA en uit wat door partijen ter zitting is verklaard, volgt dat enkele eigenaren dan wel houders van paarden die hun dieren in Nederland laten keuren of tentoonstellen, hun paarden naar Frankrijk brengen met als enig doel om de paarden daar te laten couperen, terwijl daarvoor geen medische noodzaak bestaat. Het College oordeelt dat vaststaat dat de overtreding van artikel 2.16 is begaan, en dat verweerder bevoegd was daar tegen op te treden. Van bijzondere omstandigheden op grond waarvan verweerder had behoren af te zien van handhavend optreden is volgens het College geen sprake.

Doordat onduidelijkheid is ontstaan door de uitleg die mede door verweerder is gegeven aan de eerdergenoemde uitspraak van het College uit 2002 en rekening houdend met de eigenaren van paarden die op basis van die uitleg hun paarden in Frankrijk hebben laten couperen, ziet het College echter aanleiding om het beroep gegrond te verklaren. Verder zal het College het bestreden besluit vernietigen voor zover het strekt tot het verbieden van het tot de keuring en tentoonstelling toelaten van paarden die zijn gecoupeerd vóór 1 december 2016, de datum van de zitting van het College. Het College ziet aanleiding zelf in de zaak te voorzien en het bestreden besluit aan te vullen in die zin dat de last ziet op het ingevolge artikel 2.16 toelaten en tentoonstellen van paarden die op en na 1 december 2016, zonder medische noodzaak, zijn gecoupeerd. Het College laat het bestreden besluit voor het overige in stand.

Beslissing

Het College verklaart het beroep gegrond en vernietigt het bestreden besluit voor zover dat betrekking heeft op het tot tentoonstellingen en keuringen toelaten van paarden die voor 1 december 2016 zijn gecoupeerd. Verder bepaalt het College dat zijn uitspraak in zoverre in de plaats komt van het vernietigde besluit en draagt verweerder op het betaalde griffierecht aan appellante te vergoeden. Tot slot wordt verweerder in de proceskosten veroordeeld.

CIVIEL RECHT

Rb. Amsterdam (vzr.) 2 februari 2017

ECLI:NL:RBAMS:2017:570 (Hanegraaf/Zonneveld en Overamstel Uitgevers B.V. (Overamstel) (hierna gezamenlijk: gedaagden))

Inleiding

Zonneveld heeft een boek met de titel *Mijn gevecht* geschreven waarin over het leven van wielrenner Thomas Dekker (hierna: Dekker) wordt geschreven (hierna: het boek). Het boek is uitgegeven door Overamstel en is op 15 november 2016 gepresenteerd. Hanegraaf is in de periode 1981-1994 zelf professioneel wielrenner geweest

en is de voormalig manager van Dekker. Hanegraaf komt meerdere keren in het boek voor. Over hem is onder andere geschreven dat hij in het verleden zelf met doping heeft geëxperimenteerd en dat hij Dekker heeft aangezet tot dopinggebruik door hem in contact te brengen met de Spaanse arts Fuentes.

Voordat het boek werd gepubliceerd heeft Zonneveld Hanegraaf op 12 oktober 2016 een sms gestuurd waarin Zonneveld Hanegraaf op de hoogte stelt van de biografie van Dekker waarin Dekker vrij uitvoerig vertelt dat Hanegraaf hem in contact heeft gebracht met Fuentes en met hem is meegegaan voor de eerste ontmoeting. In het kader van hoor en wederhoor wilde Zonneveld Hanegraaf de kans geven hierop te reageren. Naar aanleiding hiervan is er telefonisch contact geweest tussen Hanegraaf en Zonneveld. Hanegraaf heeft daarbij ontkend Dekker in contact te hebben gebracht met Fuentes. In de epiloog van het boek is onder meer opgenomen dat het boek het verhaal is van Dekker en dat dit gebeurtenissen zijn van zijn leven en door zijn ogen. Ook is opgenomen dat het boek tot stand is gekomen na en door talloze uren research. Verder staat in de epiloog dat Dekkers voormalige manager Hanegraaf ontkende dat hij Dekker in contact heeft gebracht met Fuentes, maar verder niet in wilde gaan op vragen of details.

Bij brief van 17 november 2016 heeft de raadsman van Hanegraaf Zonneveld kort gezegd aansprakelijk gesteld voor de schade die Hanegraaf lijdt en zal lijden als gevolg van onrechtmatige passages in het boek. Bij e-mail van 19 december 2016 heeft Overamstel de raadsman van Hanegraaf onder andere bericht dat gedaagden openstaan voor een inhoudelijke reactie van Hanegraaf. Hierop heeft Hanegraaf niet meer gereageerd.

Hanegraaf is een kort geding gestart. De zitting vond plaats op 5 januari 2017. Hanegraaf vordert kort gezegd en na wijziging van zijn eis ter zitting primair het volgende: gedaagden te verbieden om het boek met de huidige tekst in de handel te brengen of op andere wijze te publiceren en gedaagden te gebieden alle boeken die in de winkels liggen uit de handel te nemen. Subsidiair vordert Hanegraaf alle boeken te voorzien van een inlegkaart met daarop een tekst die erop neer komt dat ten aanzien van Hanegraaf onvoldoende wederhoor heeft plaatsgevonden en dat alle beschuldigingen aan zijn adres van dopinggebruik, van het aanzetten tot dopinggebruik en van zijn vermeende contacten met Fuentes geen steun vinden in het beschikbare feitenmateriaal. Een en ander op straffe van dwangsommen. Hanegraaf vordert verder dat gedaagden op straffe van dwangsommen hoofdelijk worden veroordeeld tot het plaatsen van de hiervoor bedoelde tekst in de papieren en digitale versie van diverse kranten. Tot slot vordert Hanegraaf gedaagden hoofdelijk te veroordelen tot betaling van € 25 000 als (een voorschot op) een schadevergoeding en dat zij worden veroordeeld in de kosten van dit geding en de nakosten.

Gedaagden hebben verweer gevoerd. Na verder debat is de zaak twee weken aangehouden om partijen in de gelegenheid te stellen in onderling overleg een oplossing te vinden. Bij faxbericht van 18 januari 2017 heeft de raadsman van Hanegraaf de voorzieningenrechter bericht dat partijen hierin niet zijn geslaagd en is verzocht vonnis te wijzen.

Beoordeling

Op basis van het faxbericht van 18 januari 2017 van de raadsman van Hanegraaf zal de voorzieningenrechter de beoordeling in dit geschil beperken tot de passages over het vermeende aanzetten tot doping door Hanegraaf, zijn vermeende eigen dopinggebruik en zijn vermeende contacten met Fuentes.

Toewijzing van het door Hanegraaf gevorderde zou een beperking vormen op de vrijheid van meningsuiting door gedaagden (artikel 10 EVRM). Dit recht kan slechts worden beperkt, als dit bij wet is voorzien en noodzakelijk is in een democratische samenleving. Als de uitlatingen van gedaagden onrechtmatig zijn in de zin van artikel 6:162 BW, is sprake van een beperking die bij wet is voorzien. Om te beoordelen of sprake is van onrechtmatige uitlatingen dienen alle wederzijdse belangen tegen elkaar te worden afgewogen. Het belang van gedaagden is dat zij zich in het openbaar kritisch, informierend, opiniërend en waarschuwend moeten kunnen uitlaten over misstanden, zoals dopinggebruik in de sport, die de samenleving raken. Het belang van Hanegraaf is dat hij niet lichtvaardig wordt blootgesteld aan verdachtmakingen en dat zijn goede naam niet onnodig wordt aangetast. Bij deze belangenafweging dienen alle omstandigheden van het geval te worden betrokken. Eén van die omstandigheden is de mate waarin de uitlatingen van Dekker (zoals die zijn opgeschreven door Zonneveld en zijn uitgegeven door Overamstel) steun vinden in het beschikbare feitenmateriaal. Daarnaast kan van Zonneveld als journalist worden verwacht dat hij voldoende zorgvuldig onderzoek verricht en waar nodig het beginsel van hoor en wederhoor toepast.

De beschuldigingen jegens Hanegraaf komen erop neer dat hij Dekker, door hem in contact te brengen met dopingarts Fuentes, heeft aangezet tot dopinggebruik en dat hij zelf in het verleden heeft geëxperimenteerd met doping. Hanegraaf ontkent deze beschuldigingen en stelt dat hij Fuentes nooit heeft ontmoet. Het gaat om de vraag in hoeverre gedaagden aannemelijk kunnen maken dat de beschuldigingen steun vinden in het beschikbare feitenmateriaal. In dat kader zijn er verschillende producties in het geding gebracht waaronder verklaringen van verschillende personen en een bladzijde uit het dossier Operatie Puerto waaruit blijkt dat de eerste bloedtransfusie van Dekker plaatsvond op 10 februari 2006. Op grond van het door gedaagden aangevoerde, in samenhang met de overgelegde verklaringen, is de voorzieningenrechter van oordeel dat de door Dekker geuite beschuldigingen jegens Hanegraaf voldoende door Zonneveld zijn geverifieerd en voldoende steun vinden

in het beschikbare feitenmateriaal. Daarbij speelt uitdrukkelijk een rol dat het gaat om een biografie van Dekker, die als eerste verantwoordelijk is voor zijn beweringen. Verder kan van Zonneveld niet worden verwacht dat hij aantoonde dat de beschuldigingen onomstotelijk vaststaan. Ook is de voorzieningenrechter voorshands van oordeel dat Zonneveld zijn journalistiek onderzoek voldoende zorgvuldig heeft uitgevoerd. Zonneveld stelt dat hij in vier jaar tijd bijna driehonderd mensen heeft gesproken. Ook stelt hij dat hij politiedossiers van dopingzaken uit binnen- en buitenland in handen heeft gekregen en dat hij als enige niet-Spaanse journalist aanwezig was bij de processen tegen Fuentes. Er is niet gebleken dat de beweringen van Zonneveld onjuist zouden zijn. Ook het feit dat het boek niet overeenstemt met een eerder boek over Dekker uit 2011, waar Zonneveld niets mee te maken had, wil niet zeggen dat het boek van Zonneveld op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat Dekker naar eigen zeggen in het boek van Zonneveld heeft gekozen om de volledige waarheid te vertellen en dat hij dit in 2011, toen iedereen nog over doping zweeg, niet heeft willen doen.

Ook heeft Zonneveld voldoende invulling gegeven aan het beginsel van wederhoor. Hij heeft Hanegraaf via zijn sms op 12 oktober 2016 de gelegenheid gegeven om commentaar te geven. De stelling van Hanegraaf dat het boek toen al bij de drukker lag, is onjuist. Het sms-bericht heeft geleid tot een kort telefoongesprek, waarin eiser niet op de vragen van Zonneveld wilde ingaan en alle beschuldigingen heeft ontkend. Hanegraaf heeft er niet voor gekozen om zijn kant van het verhaal te vertellen. Dit leidt ertoe dat hij zich niet op een gebrek aan wederhoor kan beroepen. Verder heeft Zonneveld onweersproken gesteld dat hij zich al jaren bezighoudt met deze materie, dat hij Hanegraaf in 2013 ook al had verzocht om wederhoor en dat Hanegraaf hier toen ook niet op inging. Ten slotte is in de epiloog opgenomen dat Hanegraaf de beschuldigingen heeft ontkend. Op 19 december 2016 is zelfs nog door Overamstel aangeboden om de epiloog in samenspraak met Hanegraaf aan te passen. Hanegraaf is hier niet op ingegaan.

De voorzieningenrechter oordeelt dat Zonneveld voldoende zorgvuldig onderzoek heeft gedaan, voldoende gelegenheid voor wederhoor heeft geboden en dat de belangenafweging in het voordeel van gedaagden uitvalt. Dit oordeel spreekt zich niet uit over of de beschuldigingen jegens Hanegraaf onomstotelijk vaststaan, maar houdt wel in dat Zonneveld binnen de grenzen van vrijheid van meningsuiting is gebleven. De vorderingen van Hanegraaf worden daarom integraal afgewezen.

Beslissing

De voorzieningenrechter weigert de gevraagde voorzieningen, veroordeelt Hanegraaf in de proceskosten en verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad.

OVEREENKOMSTENRECHT

Hof Amsterdam 22 maart 2016

ECLI:NL:GHAMS:2016:1085 (Appellant/V.O.F. Manege X (geïntimeerde) en haar vennoten: geïntimeerde sub 2, geïntimeerde sub 3, geïntimeerde sub 4)

Inleiding

Geïntimeerde is een vennootschap onder firma. De vennoten zijn geïntimeerde sub 2, geïntimeerde sub 3 en geïntimeerde sub 4. Appellant was eigenaar van het paard Audenaerde (hierna: het paard). Partijen hebben onderhandeld over de (ver)koop van het paard. Op 16 januari 2014 is mondeling een koopprijs overeengekomen van € 8000. Op 17 januari 2014 heeft appellant een e-mail verzonden aan geïntimeerde sub 4 waarin, voor zover relevant, stond dat de overeenkomst *gisteren* mondeling is overeengekomen onder de ontbindende voorwaarde dat het paard goed door de eerder per e-mail beschreven keuring zal komen. Drs. Donker van Equine Services heeft het paard op 24 januari 2014 klinisch en röntgenologisch onderzocht. Donker heeft geen afwijkingen geconstateerd, maar wel gerapporteerd dat de koper heeft opgemerkt dat het paard 'somewhat lifeless' was en dat bloedonderzoek wordt aangeraden als de *lifelessness* niet verbetert. Op 30 januari 2014 is bloed afgenomen van het paard en voor onderzoek verzonden naar een laboratorium. Uit dit onderzoek kwam lichte bloedarmoede naar voren. Appellant heeft een koopovereenkomst opgesteld en deze ondertekend op 31 januari 2014. Hierin heeft hij geïntimeerde sub 4 als koper vermeld. Geïntimeerde sub 4 heeft de koopovereenkomst niet ondertekend. Op 11 februari 2014 heeft geïntimeerde de volledige koopsom voldaan aan appellant. Geïntimeerde sub 3 heeft op 12 februari 2014 dierenarts drs. Kampman opdracht gegeven het paard te onderzoeken. Uit zijn logboek bleek dat het paard diverse klachten had. Kampman heeft het paard daarom doorverwezen naar Dierenkliniek Z (hierna: de dierenkliniek). De dierenkliniek heeft op 19 februari 2014 geconstateerd dat het paard nierkanker had. Het paard is vervolgens op 20 februari 2014 geëuthanaseerd op advies van de dierenkliniek. Uit het autopsierapport van 16 juni 2014 bleek dat het paard leed aan nierkanker met uitzaaiingen naar longen en hart. Op 15 april 2015 hebben twee specialisten van de dierenkliniek een schriftelijke verklaring afgegeven aan geïntimeerde. Hierin stond onder andere dat de problemen, volgens de overtuiging van de specialisten, al aanwezig waren op het moment dat het koopcontract werd opgesteld op 9 januari 2014.

Geïntimeerde heeft appellant gevraagd en gesommeerd om de koopsom van het paard terug te betalen en de schade die geïntimeerde heeft geleden te vergoeden. Appellant heeft dit geweigerd. Op 9 maart 2015 heeft een dierenarts, drs. Hoogendoorn, een brief gestuurd aan de advocaat van appellant waarin hij schrijft dat hij kan verklaren dat een exact ontstaansmoment van de tumor niet is vast te stellen. Op 4 maart 2015 heeft een specialist van Dierenkliniek Wolvega aan de advocaat

van geïntimeerde geschreven dat het gezien de aard en uitgebreidheid van de tumor en uitzaaiingen en de tijdspanne tussen de aankoop en de eerste klinische klachten, resulterend in euthanasie en sectie, het met een aanzekerheid grenzende waarschijnlijk is dat de tumor reeds aanwezig was ten tijde van de aankoop.

De kantonrechter heeft in eerste aanleg de koopovereenkomst vernietigd en heeft geoordeeld dat appellant de koopsom aan geïntimeerde moet terugbetalen en daarnaast een schadevergoeding van € 6 470,32 verschuldigd is. Aan deze beslissingen heeft de kantonrechter kort gezegd ten grondslag gelegd dat geïntimeerde koper is geweest en dat geïntimeerde sub 4 géén koper was, dat beide partijen zijn uitgegaan van dezelfde onjuiste voorstelling van zaken waar het de gezondheid van het paard betreft, dat geïntimeerde voldoende onderzoek heeft gedaan en een geslaagd beroep op dwaling heeft gedaan. Tegen deze beslissingen en de daaraan ten grondslag liggende motivering komt appellant met zijn grieven op.

Beoordeling

Appellant heeft gesteld dat uit zijn e-mail van 17 januari 2014 blijkt dat de koop eerder is gesloten en dat een proefperiode niet was overeengekomen. Het hof is van oordeel dat uit de e-mail van 17 januari 2014 klip en klaar volgt dat *gisteren*, te weten 16 januari 2014, mondeling was overeengekomen dat geïntimeerde het paard zou kopen voor € 8000. Gelet op dat oordeel, is niet van belang de periode tussen de overhandiging van het paard op 9 januari 2014 en de dag van de koopovereenkomst nader anders te duiden dan als proefperiode. De eerste grief faalt derhalve. De tweede grief van appellant ziet op het standpunt dat de kantonrechter ten onrechte geïntimeerde als kopende partij heeft aangemerkt en niet geïntimeerde sub 4. Het hof is van oordeel dat gelet op de e-mail van 17 januari 2014, appellant er zelf ook van uit is gegaan dat geïntimeerde, en niet geïntimeerde sub 4, het paard zou kopen. Ook heeft geïntimeerde de koopsom betaald en tot slot is de koopovereenkomst niet ondertekend door geïntimeerde sub 4. De grief faalt en appellant zal niet-ontvankelijk worden verklaard in zijn hoger beroep waar het geïntimeerde sub 4, geïntimeerde sub 2 en geïntimeerde sub 3 betreft.

De grieven V tot en met VIII betreffen de in de ogen van appellant ten onrechte aanwezig geachte dwaling en de op grond daarvan toegewezen bedragen. Deze grieven zal het hof gezamenlijk behandelen. Het hof zal ook de stelling van appellant behandelen dat geïntimeerde niet tijdig zou hebben geklaagd door pas op 17 april 2014 appellant te informeren over de gebreken aan het paard. Het hof is van oordeel dat op 17 april 2014 appellant weliswaar voor het eerst schriftelijk werd benaderd, maar dat hij aan die dag voorafgaand steeds op de hoogte is gehouden en wist wat er speelde. Uit zowel door appellant als geïntimeerde overgelegde prints van whatsapp-contact volgt dat geïntimeerde appellant op de hoogte heeft gehouden van de ontwikkelingen vanaf het moment

dat het paard in de feitelijke macht van geïntimeerde kwam. Appellant is op de hoogte gehouden over de gezondheidstoestand van het paard en is ook geïnformeerd over de onvermijdelijke euthanasie. Onder deze omstandigheden kan niet worden geconcludeerd dat door geïntimeerde te laat is geklaagd waardoor het recht zich te beroepen op dwaling zou zijn vervallen. Als verkoper van het te euthanaseren paard mocht appellant in ieder geval op 20 februari 2014 verwachten dat met die euthanasie de kwestie voor hem niet gesloten kon zijn.

Appellant heeft zich op het standpunt gesteld dat het paard ziek is geworden ná de koop en gezond was ten tijde van de koop. De overgelegde rapporten van de specialisten van de dierenkliniek tonen naar het oordeel van het hof in voldoende mate aan dat het paard niet ziek is geworden na de koop, maar dat al was ten tijde van de koop. Geïntimeerde heeft voldaan aan haar onderzoeksplicht door gebruikelijke aankoopkeuringen te verrichten en een bloedonderzoek te doen in verband met de *lifelessness*. Als de koopovereenkomst onvoorwaardelijk wordt, gebeurt dat onder een onjuiste voorstelling van zaken en bestaat recht tot het invoeren van de vernietiging. De door appellant overgelegde verklaring van Hoogendoorn is naar het oordeel van het hof te summier, geeft geen blijk van enige dossierstudie omtrent het paard en weerspreekt de door geïntimeerde overgelegde rapporten ook niet. Tegenover de rapporten waarmee geïntimeerde haar stelling op dit punt heeft onderbouwd heeft appellant verder niets meer gesteld, terwijl dit wel op zijn weg had gelegen.

De grieven falen. Het vonnis waarvan beroep zal worden bekrachtigd.

Beslissing

Het hof verklaart appellant niet ontvankelijk in het hoger beroep waar het betreft geïntimeerde sub 4, geïntimeerde sub 3 en geïntimeerde sub 2 en bekrachtigt het vonnis waarvan beroep. Het hof veroordeelt appellant in de kosten van het geding in hoger beroep, tot op heden aan de zijde van geïntimeerde begroot op € 1937 aan verschotten en € 894 voor salaris en op € 131 voor nasalaris, te vermeerderen met € 68 voor nasalaris en met de kosten van het betekeningsexploit, ingeval niet binnen veertien dagen is voldaan aan de bij dit arrest uitgesproken veroordeling(en) en betekening van dit arrest heeft plaatsgevonden, te vermeerderen met de wettelijke rente over de proceskosten indien veertien dagen na betekening van dit arrest geen betaling heeft plaatsgevonden tot de dag van de volledige betaling. Het hof verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad.

VERENIGINGSRECHT

Rb. Midden-Nederland 8 februari 2017

Zaak-/rolnr. C/16/413393 / HA ZA 16-281 (Eiser/
Koninklijke Nederlandse Schietsport Associatie (KNSA))

Inleiding

Eiser heeft op basis van artikel 28 Wet wapens en munitie vanaf enig moment tot december 2015 verlof tot het voorhanden hebben van een wapen gehad. Hij was toen lid van een bij de KNSA aangesloten schietsportvereniging. Uit de statuten van KNSA blijkt onder andere het doel om de belangen van de schietsport in de meest algemene zin te behartigen en dat verenigingen die volledige rechtspersoonlijkheid bezitten als lid kunnen worden toegelaten. De leden van de bij de KNSA aangesloten verenigingen worden bij de KNSA als 'schutter' aangemeld. In de statuten is onder andere bepaald dat het Dagelijks Bestuur het recht heeft om een aanmelding van een verenigingslid als schutter te weigeren als het verkrijgen van de rechten als schutter strijdig kunnen worden geacht met de belangen van de KNSA en/of de schietsport. Als een lid door de KNSA wordt geweigerd als schutter is de vereniging verplicht om het lidmaatschap met dit lid op te zeggen of hem uit het lidmaatschap te ontsetten. Verder is in de statuten bepaald dat het Dagelijks Bestuur een schutter waarvan op grond van zijn persoonlijk verleden of omstandigheden die hem kunnen worden toegerekend, vrees voor misbruik bestaat en aan wie op die grond een verlof tot het voorhanden hebben van vuurwapens is geweigerd, een bestaand verlof is ingetrokken of de verlenging daarvan is geweigerd, de status van schutter kan ontnemen. De schutter kan tegen het ontnemen van de status als schutter bij het Dagelijks Bestuur in protest gaan. Als de betrokkene in het ongelijk wordt gesteld, kan de schutter in beroep gaan bij de Commissie van Beroep.

In oktober 2005 is eiser betrokken geraakt bij een voorval, waarbij hij een andere weggebruiker heeft aangesproken op diens gedrag in het verkeer. Hiervan is aangifte gedaan tegen eiser wegens bedreiging. Bij beschikking van 29 december 2005 heeft de afdeling Bijzondere Wetten van de politie IJsselland de aanvraag van eiser om hem verlof te verlenen tot het voorhanden hebben van vuurwapens (dan wel het toen bestaande verlof te verlengen) geweigerd. Op 6 januari 2006 heeft de KNSA eiser de status van schutter ontnomen. Uiteindelijk heeft het gerechtshof bedreiging met enig misdrijf tegen het leven gericht, bewezen geacht. Op 3 september 2013 heeft de politie IJsselland eiser bericht dat hij vanaf die datum weer mag deelnemen aan de schietsport, waarbij eiser gebruik kan maken van 'verenigingswapens'. Deze deelname diende dan plaats te vinden bij een erkende schietsportvereniging.

Vanaf medio 2013 heeft eiser meerdere keren aan de KNSA verzocht of hij weer lid kon worden van een bij de KNSA aangesloten schietsportvereniging. De KNSA heeft dit verzoek steeds afgewezen. Verder is op 6 juni 2014

namens de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie ten aanzien van eiser een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) gegeven, die door eiser was aangevraagd voor het lidmaatschap van de Schietvereniging Beemte Broekland (SBB). SBB heeft eiser als schutter bij de KNSA aangemeld. De KNSA heeft SBB bij brief van 1 juli 2014 gemeld dat zij de aanmelding weigerde en dat SBB op grond van de statuten van de KNSA verplicht was om het lidmaatschap van eiser op te zeggen of hem uit het lidmaatschap te ontsetten.

Eiser is vervolgens een gerechtelijke procedure gestart. Eiser vordert dat de rechtbank bij vonnis, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad, (1) voor recht verklaart dat de KNSA jegens hem onrechtmatig heeft gehandeld en nog handelt, (2) het de KNSA verbiedt om (a) eiser als schutter te weigeren, (b) enige vereniging waarbij eiser zich aansluit of als lid zal aansluiten te verplichten hem als lid te weigeren, te royeren en anderszins uit te sluiten van het lidmaatschap en (c) hem op andere wijze te hinderen in de beoefening van de schietsport en de uitoefening van de bevoegdheden die hem toekomen op grond van het aan hem verleende verlof, een en ander op straffe van verbeurte van een dwangsom van € 2500 per dag dat de KNSA in gebreke zal zijn om aan de veroordeling gehoor te geven en (3) de KNSA veroordeelt in de proceskosten.

De KNSA voert verweer en concludeert tot niet-ontvankelijkverklaring van eiser in zijn vorderingen, althans tot afwijzing hiervan.

Beoordeling

De KNSA stelt dat de dagvaarding prematuur is. De rechtbank overweegt dat dit verweer kennelijk beoogt dat eiser om die reden in zijn vorderingen niet-ontvankelijk zou moeten worden verklaard. De rechtbank gaat hieraan voorbij. Op grond van de statuten kan alleen de schietvereniging die haar lid als schutter heeft aangemeld tegen een weigering om een lid (weer) als schutter aan te merken in beroep gaan. Eiser had deze mogelijkheid niet. Ook kan niet aan eiser worden tegengeworpen dat hij de mogelijkheid om te protesteren tegen de beslissing om hem de status van schutter te ontnemen, in 2005 niet heeft benut.

Het inhoudelijke verweer van de KNSA houdt in de kern in dat zij vanwege het grondwettelijke recht van vrijheid van vereniging zelf mag beslissen wie zij als lid tot haar vereniging toelaat. De rechtbank begrijpt dat hieruit volgens de KNSA volgt dat zij ook zelf kan bepalen wie zij als schutter in de zin van de statuten aanmerkt. Dit verweer slaagt. Een vereniging kan op grond van dit recht niet worden verplicht om personen als leden toe te laten en ook niet dat personen als lid van een lid worden toegelaten. De KNSA heeft verenigingen als leden en deze leden hebben natuurlijke personen als leden. Omdat deze natuurlijke personen de schietsport beoefenen, kunnen zij de schietsport en de wijze waarop hiernaar in de maatschappij wordt gekeken in grote mate beïn-

vloeden. Het is daarom begrijpelijk dat de KNSA in haar statuten ook eisen stelt aan de aanmerking van personen als schutters. Dit past ook binnen het doel van de KNSA om de belangen van de schietsport te behartigen.

Onder omstandigheden kan het onrechtmatig zijn om een gegadigde als lid (of in dit geval als schutter) te weigeren. In dit geval is daarvan geen sprake. De KNSA heeft als reden voor haar weigering de strafrechtelijke veroordeling van eiser genoemd, naar aanleiding van de bedreiging uit 2005. Uit de politiebeschikking van december 2005 blijkt dat eiser volgens zijn eigen verklaring tegen aangever heeft gezegd: 'je moet oppassen, anders moord ik je hele familie uit'. Ook blijkt volgens de KNSA uit de politiebeschikking dat de aangever en verschillende getuigen hebben verklaard dat eiser de aangever heeft bedreigd met een vuurwapen en dat hij dit vuurwapen zelfs tegen het hoofd van de aangever heeft gehouden. Hoewel eiser betwist dat hij aangever heeft bedreigd met een vuurwapen en erop heeft gewezen dat het gerechtshof hem hiervan heeft vrijgesproken, heeft hij niet voldaan aan het verzoek van de KNSA om schriftelijk uit te leggen hoe het kan dat aangever en verschillende getuigen dit hebben verklaard. Op grond van de vrijheid van vereniging heeft de KNSA het recht om een eigen afwijzing te maken bij de beslissing om eiser als schutter toe te laten en daarbij is het antwoord op de voornoemde vraag relevant. Het feit dat eiser is vrijgesproken van de verdenking van bedreiging met een vuurwapen maakt dit niet anders, zeker omdat de reden van de vrijspraak en het standpunt van eiser ter zake de verdenking niet worden vermeld in de aantekening van het mondelinge arrest van het gerechtshof. Ook over de bewoordingen van de bedreiging heeft eiser niets verklaard. Niet in deze procedure en niet tegen de KNSA, die eiser ook in de gelegenheid had gesteld om aan te geven waarom hij, ondanks de geuite bedreiging wél in de schietsport thuishoort. Dat de KNSA op basis van deze omstandigheden van mening is dat het in strijd met de belangen van haar vereniging en de schietsport zou zijn om eiser als schutter aan te merken, is in dit licht niet onrechtmatig. Ook niet als rekening wordt gehouden met het feit dat eiser beschikt over een VOG en over een wapenverlof waarbij het hem is toegestaan om te schieten met wapens van de vereniging. Er is een verlof nodig om als lid van een schietvereniging te worden toegelaten, maar het staat een vereniging op basis van vrijheid van vereniging vrij om aan deze toelating extra eisen te stellen en om zelf te bepalen of aan deze eisen is voldaan. Ook een overkoepelende vereniging, zoals de KNSA, kan dit doen. Dat de KNSA bij de beoordeling of aan deze voorwaarden is voldaan gelijke gevallen op ongelijke wijze behandelt, is niet komen vast te staan.

Anders dan eiser op basis van een uitspraak van de Raad van State heeft gesteld, oefent de KNSA door het stellen van voorwaarden aan het aanmerken van personen als schutters geen publiekrechtelijke bevoegdheid uit. In het aan eiser verleende wapenverlof heeft de KNSA (te recht) geen stem gehad. In de vraag of eiser binnen een

bij haar aangesloten vereniging de schietsport mag beoefenen, heeft de KNSA vanwege de vrijheid van vereniging wél een stem. Dat zij deze stem ook gebruikt om de bij haar aangesloten schietvereniging te verplichten om het lidmaatschap met eiser op te zeggen, levert in deze situatie geen misbruik van recht op.

Tot slot heeft eiser gesteld dat de KNSA hem bij het bestuur van schietverenigingen criminaliseert. Het is onduidelijk wat eiser hiermee bedoelt. Mogelijk doelt hij op de mededeling van de KNSA aan SBB dat zij het lidmaatschap met eiser diende op te zeggen. De KNSA was hiertoe echter gerechtigd en handelde hierdoor niet onrechtmatig en maakte hiermee geen misbruik van haar recht. De vorderingen van eiser, die allemaal steunen op de gedachte dat de KNSA onrechtmatig heeft gehandeld en handelt, zullen worden afgewezen.

Beslissing

De rechtbank wijst de vorderingen af en veroordeelt eiser in de kosten van de procedure. De rechtbank verklaart de proceskostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.